

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในครั้ง นี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล โดยมุ่งหวังให้นักศึกษาพยาบาลเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถนำตนเองได้ และเป็นผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยการจัดให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองและกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ

สมมติฐานการวิจัย คือ

1. นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05
2. นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการสอนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบศึกษาสองกลุ่มวัดสองครั้ง (The Pretest-Posttest Control Group Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มมาจากประชากรนักศึกษาพยาบาลปีที่2 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีจำนวน 46 คน ซึ่งกำลังศึกษาภาคทฤษฎีในวิชาการพยาบาลมารดาและเด็ก ในภาคเรียนที่3ปีการศึกษา2541กลุ่มตัวอย่างสุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย(Simple random sampling) จำนวน 46 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

- 1.สุ่มแบบง่ายจากประชากรจำนวน 81 คน มาจำนวน 46 คน
- 2.เรียงคะแนนเฉลี่ยสะสม(Grade Point Average:G.P.A)ของผลการเรียนตั้งแต่ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา2540 ถึงภาคเรียนที่2 ปีการศึกษา 2541 โดยเรียงจากมากไปน้อย

3.จัดคะแนนเฉลี่ยสะสมเป็นคู่ ดังตัวอย่าง

ลำดับ	คะแนนเฉลี่ยสะสม	ลำดับ	คะแนนเฉลี่ยสะสม
1	3.47	1	3.34
2	3.00	2	2.99
3	2.94	3	2.88
.	.	.	.
.	.	.	.
.	.	.	.

4. แต่ละคู่สุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 23 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ

- 1.เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือแผนการสอนที่ใช้สถานการณ์จำลอง มีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้
  - 1.1 ขั้นเตรียมการสอน ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียน บทบาทของผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองล่วงหน้าก่อนเรียนและกิจกรรมในห้องเรียน
  - 1.2 ขั้นดำเนินการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ตัดสินใจที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง
  - 1.3 ขั้นสิ้นสุดสถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรม สถานการณ์ที่ผู้เรียนต้องฝึกฝนการแก้ปัญหา อาจชี้จุดสำคัญหรือหยุดกิจกรรมเพื่ออภิปรายหลักการ ผลกระทบและวิธีแก้ปัญหาซึ่งกันและกันของผู้เรียน
  - 1.4 ขั้นอภิปรายหลังสถานการณ์จำลอง เป็นการอภิปรายช่วงสุดท้ายหลังจากทุกคน

เข้าใจสถานการณ์จำลองนั้น ผู้วิจัยสรุปถึงหลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ รวมถึงประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้

แผนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองในครั้งนี้มี 2 หัวเรื่อง ได้แก่

- 1) เรื่อง สุขภาพเด็กวัยเตาะแตะและวัยก่อนเรียน (6 ชั่วโมง)
- 2) เรื่อง สุขภาพเด็กวัยเรียน (4 ชั่วโมง)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลของศรีสุภาภรณ์ บัณฑิตาประสิทธิ์(2540) จำนวน 58 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .95

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แก่ แบบสอบความรู้วิชาการพยาบาลมารดาและเด็ก จำนวน 30 ข้อ

การดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการทดลอง ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 8 สัปดาห์

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการทดลอง (แผนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง) ประสานงานกับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขอความร่วมมือในการทดลอง ใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดระยะเวลาการทดลอง เตรียมผู้ช่วยวิจัย และจัดกลุ่มตัวอย่างเตรียมกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าสู่การเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก่อนการทดลองด้วยแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

2. ขั้นทดลอง ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 4 สัปดาห์

ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 5 ครั้งเป็นเวลา 4 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติจะเรียนในวันและเวลาเดียวกันกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งมีผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอน

3. ขั้นประเมินผล ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 1 สัปดาห์

ผู้วิจัยวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลด้วยแบบวัดชุดเดิมและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบสอบความรู้วิชาการพยาบาลมารดาและเด็ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติทดสอบที (t-test statistic) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติทดสอบที (Independent t-test) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมด้วยสถิติทดสอบที (t-test statistic) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองระหว่างก่อนทดลองกับหลังทดลอง พบว่าหลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยรวม กลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ (ตารางที่ 4)

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน

2. เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง พบว่าคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ (ตารางที่ 7)

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังการสอนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ

3. เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลมารดาและเด็กของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลมารดาและเด็กของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียน โดยใช้สถานการณ์จำลองและกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ (ตารางที่ 8)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

ภายหลังการทดลอง พบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ในการดำเนินการทดลองผลของคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองแสดงว่า นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองในวิชาการพยาบาลมารดาและเด็กส่งผลดีต่อคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องมาจากการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นการเตรียมที่ดีสำหรับนักศึกษาพยาบาลในการฝึกฝนในสถานการณ์จริง (Mellish : 1990) ที่ฝึกให้นักศึกษาได้แสดงบทบาทด้วยตนเอง ได้ประเมินกระบวนการเรียนรู้จากสถานการณ์ มีการฝึกคิดวิเคราะห์จากการอภิปรายในกลุ่ม พัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา มีความสามารถในการตัดสินใจศึกษาเรื่องใหม่ ทราบแหล่งข้อมูลที่ต้องการค้นหา และกระตุ้นให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ พัฒนาทักษะการฟัง การอ่าน การจำ นอกจากนี้การเรียนเป็นกลุ่มย่อย 8-9 คน ยังช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีโอกาสอภิปราย แสดงความคิดเห็นในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น กระตุ้นให้มีความรับผิดชอบค้นคว้าหาความรู้เพื่อนำมาอภิปรายในกลุ่ม

2. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

ภายหลังการสอน พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ทั้งนี้จากองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ สิ่งเร้า หรือสถานการณ์ที่เป็นสิ่งเร้า ผู้เรียนและการตอบสนอง โดยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสม (Hilgard and Bower, 1975; อรพันธ์หาญ ยุทธ, 2532 อ้างใน นิรามัย อุสาหะ, 2534) สิ่งเร้าที่ผู้วิจัยจัดให้นักศึกษาประกอบด้วยบทการแสดงตามเนื้อหาการสอนในวิชาการพยาบาลมารดาและเด็ก สำหรับการสอนตามปกติจะเน้นบทบาทผู้สอนมากกว่าผู้เรียนโอกาสที่ผู้เรียนจะได้แสดงความคิดร่วมกับผู้สอน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้

เรียนด้วยกันมีน้อยหรืออาจจะไม่ตรงกับความต้องการ การเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้ความพึงพอใจและความพร้อมที่จะเรียนรู้ลดน้อยลง นอกจากนี้การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านหนึ่ง และสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ส่วนการสอนตามปกติส่วนใหญ่จะเป็นการบรรยายมีข้อจำกัดคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนน้อยทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการใช้ความคิด

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ภายหลังการทดลอง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานดังนี้ คือ

3.1 จากขั้นตอนการสอน โดยใช้สถานการณ์จำลองในชั้นดำเนินการมีการแสดงบทบาทของนักศึกษาตามสถานการณ์จำลองในแต่ละครั้งของการสอน ซึ่งต้องใช้เวลาและบางครั้งบทบาทแสดงในสถานการณ์จำลองอาจนำเสนอเนื้อหาวิชาได้ไม่ครอบคลุม

3.2 จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการเรียนค่อนข้างใหม่ และยังไม่คุ้นเคย วิธีการเรียนแบบเดิมที่ผู้เรียนคุ้นเคย ส่วนใหญ่เป็นการบรรยายซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุนีย์ ละกำป็น (2530) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลิกภาพ แบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่านักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีแบบการเรียนแบบฟังพา จะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่ผู้สอนกำหนดให้เรียน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรให้มีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ภาคทฤษฎี โดยเลือกเป็นบางหัวข้อที่มีปริมาณเนื้อหาในรายวิชานั้นไม่มากและเนื้อหาไม่ซับซ้อนเกินกว่าที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้

2. กิจกรรมการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นวิธีการสอนที่น่าสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกการคิดวิเคราะห์สิ่งผลดีต่อผู้เรียนในยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งผู้เรียนจะต้องรับรู้สิ่งต่าง ๆ และสามารถคิดอย่างมีเหตุผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ
2. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้สถานการณ์จำลองสำหรับนักศึกษาพยาบาล